190097 ـ آیا برای افزایش رزق و روزی نماز ویژه‌ای وجود دارد؟

سوال

دو رکعت نماز خوانده شود که در هر رکعت یک بار سورۀ حمد و یک بار توحید خوانده شود و رکوع و سجود طولانی گردد، و پس از پایان نماز گفته شود: «يَا مَاجِدُ يَا وَاحِدُ يَا كَرِيمُ، أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ نَبِيِّ الرَّحْمَةِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، يَا مُحَمَّدُ يَا رَسُولَ اللهِ، إِنِّي أَتَوَجَّهُ بِكَ إِلَى اللهِ رَبِّي وَرَبِّكَ وَرَبِّ كُلِّ شَيْءٍ، وَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ، وَأَسْأَلُكَ نَفْحَةً كَرِيمَةً مِنْ نَفَحَاتِكَ، وَفَتْحاً يَسِيراً، وَرِزْقاً وَاسِعاً أَلُمُّ بِهِ شَعَثِي، وَأَقْضِي بِهِ دَيْنِي، وَأَسْتَعِينُ بِهِ عَلَى عِيَالِي». آیا این کار برای جلب رزق و روزی مشروع است؟

خلاصه‌ی پاسخ

در سنت صحیح، نماز ویژه‌ای برای طلب افزایش روزی نمی‌شناسیم؛ بنابراین، نمازی که در سؤال با دعای مخصوصش توصیف شد نمازی ساختگی و بدعت‌آمیز است، و این کار از مصادیق تشریع در دین بدون اجازۀ الله و از بدعت‌های نوپیدا و نهی‌شده به شمار می‌رود. برای افزایش روزی اسباب مشروعی وجود دارد که شایسته است به آن‌ها اشاره و یادآوری شود؛ از جمله استغفار، صلۀ رحم، دعا، تقوای الله داشتن، بسیار صدقه دادن و انجام پیاپی حج و عمره.

پاسخ مفصل

الحمدلله.

آیا برای افزایش روزی نماز ویژه‌ای وجود دارد؟

در سنت صحیح، هیچ نماز ویژه‌ای برای افزایش روزی نیامده است؛ بنابراین، نماز مطرح‌شده در سؤال همراه با دعای آن بدعت به شمار می‌رود و از مصادیق تشریع در دین بدون اجازۀ الله و از بدعت‌های نوپیدا و نهی‌شده است.

حافظ ابن‌کثیر رحمه الله می‌گوید:

«اهل سنت و جماعت دربارۀ هر کار و سخنی که از صحابه ثابت نشده باشد می‌گویند: بدعت است؛ چرا که اگر در آن خیری نهفته بود، پیش از ما به انجامش می‌شتافتند، زیرا هیچ خصلتی از خصلت‌های خیر را رها نکردند مگر آنکه به سوی آن پیش‌دستی نمودند». پایان نقل قول از «تفسیر ابن کثیر» (۷/ ۲۷۸ ـ ۲۷۹).

و شیخ صالح الفوزان حفظه الله می‌گوید:

«بدعت‌هایی که در این دوران در زمینهٔ عبادات پدید آمده فراوان است؛ و اصل در عبادات بر توقیف است، پس هیچ عبادتی جز با دلیل مشروع نمی‌شود و آنچه دلیلی بر آن نباشد بدعت است؛ به خاطر این فرمودهٔ پیامبر ﷺ: «هر کس کاری انجام دهد که امر ما بر آن نیست، [آن کار] مردود است». (متفق علیه)؛ و عباداتی که هم‌اکنون انجام می‌شود و هیچ دلیلی ندارد، بسیار زیاد است...». پایان نقل قول از «کتاب التوحید» (ص ۱۶۰).

حکم توسل به رسول الله ﷺ

این گفتهٔ دعاکننده پس از این نماز ساختگی که: «أتوجه إليك بمحمد نبيك نبي الرحمة صلى الله عليه وآله يا محمد يا رسول الله إني أتوجه بك إلى الله...»، کلامی است که جایز نیست و از موارد توسل بدعت‌آمیز و ممنوع است.

به دلیل اهمیت موضوع، برای شناخت توسل مشروع و بدعت‌آمیز، به پاسخ سؤالِ (توسل شرعی و بدعت‌آمیز) رجوع شود.

و هر کس پس از وفات رسول الله ﷺ ایشان را فرابخواند، یا برای دور کردن زیان یا جلب منفعتی مردگان دیگر را صدا بزند، مرتکب شرک اکبر شده که انسان را از دین خارج می‌سازد و بر او واجب است به سوی الله تعالی توبه کند.

اسباب مشروع برای افزایش روزی

برای افزایش روزی راه‌های مشروعی وجود دارد که به کار بستن آن‌ها به عنوان اسباب شرعی و برای دوری از بدعت‌گذاری در دین، شایستهٔ یادآوری است؛ از جمله:

ـ استغفار؛ الله تعالی می‌فرماید: فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا * يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا * وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا [نوح: ۱۰ ـ ۱۲] (پس گفتم: از پروردگارتان آمرزش بخواهید، که او بسیار آمرزنده است * تا از آسمان باران‌های پی‌درپی و پربرکت برای شما فروفرستد * و شما را با اموال و فرزندان یاری کند و برایتان باغ‌ها پدید آورد و نهرهایی روان سازد).

ـ صلهٔ رحم؛ به دلیل روایتی که بخاری (۲۰۶۷) و مسلم (۲۵۵۷) از انس بن مالک رضی الله عنه نقل کرده‌اند که رسول الله ﷺ فرمودند: «هر کس دوست دارد روزی‌اش فراخ گردد و اثر و یادگارش [عمرش] طولانی شود، پس پیوند خویشاوندی را به جا آورد».

نووی رحمه الله می‌گوید:

«منظور از بسط روزی، گشایش و فزونی آن است و گفته شده: برکت در آن». پایان نقل قول.

ـ بسیار صدقه دادن؛ الله تعالی فرموده است: قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ [سبأ: ۳۹] (بگو: پروردگارم روزی را برای هر کس از بندگانش که بخواهد گشاده می‌سازد یا بر او تنگ می‌گیرد، و هر چه انفاق کنید، او جایش را پر می‌کند و او بهترینِ روزی‌رسانان است).

و مسلم (۲۵۸۸) از ابوهریره رضی الله عنه روایت کرده که رسول الله ﷺ فرمودند: «هیچ صدقه‌ای مالی را کم نکرده است».

نووی رحمه الله می‌گوید:

«در این باره دو دیدگاه بیان کرده‌اند: یکی اینکه مال با برکت همراه می‌شود و آسیب‌ها از آن دفع می‌گردد، در نتیجه کمبودِ ظاهری با برکت نهان جبران می‌شود، و این موضوع با حس و تجربه نیز دریافتنی است. دیدگاه دوم اینکه هرچند ظاهر مال کم شود، در پاداشی که به آن تعلق می‌گیرد جبران این کمبود و فزونی چندین برابر نهفته است». پایان نقل قول.

ـ تقوای الله؛ الله تعالی می‌فرماید: وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا * وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ [طلاق: ۲ ـ ۳] (و هر کس تقوای الله پیشه کند، برای او راه نجاتی پدید می‌آورد * و از جایی که گمان نمی‌برد به او روزی می‌رساند).

ـ پیاپی انجام دادن حج و عمره؛ به دلیل روایتی که ترمذی (۸۱۰) از عبدالله بن مسعود نقل کرده که رسول الله ﷺ فرمودند: «حج و عمره را پشت سر هم به جا آورید، چرا که آن دو تنگدستی و گناهان را می‌زدایند؛ همان‌گونه که دمِ کوره ناپاکی‌های آهن، طلا و نقره را از میان می‌برد». و آلبانی آن را صحیح دانسته است.

– دعا؛ به دلیل روایتی که ابن‌ماجه (۹۲۵) از ام‌سلمه نقل کرده که پیامبر ﷺ هنگامی که نماز صبح را به پایان می‌رساندند و سلام می‌دادند، می‌فرمودند: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْماً نَافِعاً، وَرِزْقاً طَيِّباً، وَعَمَلاً مُتَقَبَّلاً (بارالها، از تو دانشی سودمند، روزی‌ای پاکیزه و عملی پذیرفته درخواست می‌کنم). آلبانی این حدیث را در «صحیح ابن ماجة» تصحیح کرده است.

والله اعلم.